

D • N

15/12 1950

Utrikesdebatt eller körsång

Utrikesministerns uttalanden i lördagens försvarsdebatt blev knappast motsagda — efter allt att döma knappast uppmärksammade — i den församling där de framfördes. Den ende bestämde opponenter var högermannen professor Andrén, som utifrån sina erfarenheter i Lake Success fastslog att ett fiasko på Korea måste framkalla misströstan och défaitism i den fria världen. I den självständiga pressen har dess bättre kritiken däremot varit allmän och skarp, tämligen oberoende av den principiella inställningen till regeringens utrikespolitik. Man har varit ense om det olyckliga i påståendet att en fortsatt strid måste leda till Kinas behärsande av Korea (ett påstående som falldes dagen efter Trumans och Attlees förklaring om fortsatt strid), om det på en gång orimliga och farliga i saken att en "strong hållning" inte kunde reparera ett militärt nederlag — skulle då England ha kapitulerat efter Dunkerque och USA efter Pearl Harbor? Likaså har man underkänt utrikesministerns försök att förgylla sin kapitulationspropaganda genom talet om att hjälpen till Sydkorea i alla fall varit nyttig; för de flesta står det väl klart att FN-aktionens misslyckande måste verka just på det sätt som hr Andrén framhöll i första kammaren.

Några tidningar som generellt söker försvara den svenska utrikespolitiken, men inte anständigtvis finner sig kunna försvara den svenske utrikesministern, har sökt en utväg i tanken att hr Undén inte riktigt menade vad han sade. Det är i och för sig en rimlig och tröstande tanke; skada blott att den är alldeles utsliten för hr Undéns vidkommande, ty den har av välvilliga tolkare gång på gång framförts efter hans anföranden; vare sig hr Undén avger långa, sedan veckor förberedda deklamationer eller

kastar in en kort replik i debatten, finns det skäl att hoppas att han inte riktigt menat vad han sagt. Nej, den utvägen är inte brukbar. Förhållandet är helt enkelt att hr Undén är en sällsynt oskicklig minister. Med detta omdöme är naturligtvis inte ens antytt att hr Undén kan väntas bli tvungen att avgå. Eftersom en regeringsmedlem som är oduglig blir skarpt kritiserad, blir han inom det härskande partiet entusiastiskt försvarad, och det kan därför med viss rätt påstås att ett mått av oskicklighet utom i rena ytterlighetsfall är en garanti för kvarstannande på taburetten.

Hr Undéns fadäser är framför allt olyckliga på grund av att hans ställning gör dem uppmärksammade utomlands. Från synpunkten av Sveriges prestige hör hans tal till de kostsammaste prestationer vi kan uppvisa; några fraser och satsar har mer än något annat bidragit att försvaga vårt anseende i USA. De meddelanden som hittills kommit tyder på att även det senaste talet haft olycklig effekt, i den mån det observerats, men att det rönt ringa uppmärksamhet. Det är att hoppas att våra ambassadörer och ministrar som vanligt är i livlig verksamhet för att utplåna intrycket av chefsens uttalanden.

Alltigenom nedstämmande är den socialdemokratiska pressens reaktion efter utrikesministerns tal och kritiken mot detta. Antingen är man obrottsligt tyst eller sluter man upp kring den blamerade och angripne; inte ett spår av självständigt bedömande eller ställningstagande. Men sättet att värja utrikesministern är kanske än mera avslöjande än enigheten i försvaret. De uttalanden mot vilka kritiken främst inriktats citeras inte; de är tydligen alltför olustiga. Kritikerna bemöts inte för vad de sagt, utan för helt andra ting;

det antyds att de är krigshetsare eller att de vill regeringen till livs. Kören sjunger så falskt att publiken borde bli oroad — men man litat, kanske med rätta, på att intresset för och kunskapen i dessa frågor är så små att vad som helst kan serveras. Tvivlar någon på att en socialdemokratisk utrikesminister som i stället bränmärkt défaitismen och uttryckt sina förhoppningar om avveckling av krisen utan kapitulation skulle ha blivit lika enigt prisad i partiets press?

Denna likriktning inom reseringspressen är utan tvivel konstlad; inom socialdemokratien, liksom inom andra partier, finns delade meningar inte bara i utrikespolitiken, utan också om utrikesministern. Men den är likafullt farlig genom att den hindrar eller snedvrider debatten och informationsarbetet. Vårt ojämförligt största parti borde känna sig tillräckligt starkt för att kunna avstå från dessa uppvisningar i kadaverlydnad.